

Varðin

Áræði og skipapakkin grundarlagið undir stórreiðarínunum í Gøtu

FRAMSKYGNI Í 1985 HEVUR GIVIÐ METÚRSLIT SEINASTU ÁRINI, MEN NÓGVAR TUNGAR BREKKUR VÓRU Á VEGNUM

Árni Gregersen

Varðin í Gøtu hoyrir til mastodont-arnar í føroyskum vinnulívi.

Í uppsjóvarvinnuni er felagið á odda við fyra skipum og við stórarí verksmiðju á Tvøroyri. Harumframt eigur felagið stóran part í Faroe Origin, sum er í botnfiskavinnuni undir Føroyum.

Í fjør lupu 185 milljónir krónur av eftir skatt hjá Varðanum, sum er móðurfelagið í konsernini, og eginpeningurin nærkast milljardini. Meira enn 300 fólk starvast hjá felagnum og dóttirfeløgnum.

Í Føroyum eru tað bert trý feløg hjá Bakkafrost, sum hava størri avlop enn Varðin.

Men tað lá ongantið í kortunum, at hetta skuldi gerast eitt so ógvusligt vinnuævintýr.

Tí sannleikin var tann, at menn miðskeiðis í áttati-árunum óttaðust at bygdin kanska fór at dragna afturút, tá ið tað snúði seg um skip.

Hettar var tá ið svartkjaftur var eitt heitt evni og tí leitaðu tankarnir til at gera eitt skip, sum av álvara kundi fáa lut í hesum fyri okkum tá so ókenda tilfeingi.

Tankarnir í Gøtu gjørdust til handling og menn savnaðu meira enn átta milljónir krónur saman til eginpening til eitt nýtt skip.

Men tá í tíðini skuldu loyvir, innflutningsloyvir og veðhald til fyri yvirhøvur at fáa fatur á einum nýggjum skipi.

Ferðin var øtillig á búskapinum. Atli Dam var løgmaður og hann fekk gjørt ein skipapakka, sum skuldi tryggja, at fiskiflotin var endurnýggjaður og hann gav veðhald og loyvir til meira enn 16 nýggj skip.

Millum hesi skipini var eisini Tróndur í Gøtu, sum var nótaskip og trolari. Tað vil siga, at hann var útgjørddur til bæði at veiða uppsjóvarfisk, sum gekk í torvum og at trola uppi í sjónum eftir fiski, sum gongur meira spjaddur.

Svarthjafurin

Í áttati-árunum var nógv gjørt við

at tosa um og finna loysnir uppá, hvussu svartkjaftur kundi gerast til matna.

Í fiskivinnuni vistu øll, at nógv var til at hesum fiskaslag, men tað var ongantið eydnast at fáa nakað ser-

ligt burturúr hesum fiskaslag.

Fleiri hildu, at hetta var fiskur, sum nógv kundi fáast burturúr og fleiri vildu eisini fegin byggja skip til hetta endamál.

Bæði Andrias í Hvannasundi og

fleiri onnur skip í skipapakkanum umframt Trónd í Gøtu skuldu eftir ætlan liva av hesum tilfeingi.

Á landi var eisini arbeitt við at gera virkir at virka hendan svartkjaftin. Á Bakkafrost var arbeitt við hesum og

Dyllu-verkætlanin í Kolalfirði skuldi eisini vinna surimi úr svartkjafti.

Tá ið Tróndur í Gøtu fór undir at veiða svartkjaft var siglt til lands við fiskinum. Tað sum skuldi arbeiðast til matna, skuldi vera so fekst sum til bar.

Men tað vísti seg beinanvegin, at bæði fiskiskapurin og prísirnir svíkja.

Men eitt sindur bjartari sá út, tá ið prísurin á svartkjaftafarsi fór upp.

Bakkafrost framleiddi fars og prísurin fór nógv upp. Góði marknaðurin fyri hesi vøru var stóri týski matvørumarknaðurin, men tað vísti seg skjótt, at ein annar trupulleiki tók seg upp, sum onki hevði við sjálva svartkjaftaveiðuna ella svartkjaftaframleiðsluna at gera.

Um hetta muindi vóru føroyingar og Føroyar komin í ringt orð fyri at drepa grind. Tíðliga í áttati-árunum vendust altjóða eyguni móti Føroyum og sum árinu gingu, so herjaðu umhvørvisfelagsskapirnir á móti grindadrápi í Føroyum.

Í 1986 vitjaði Paul Watson her fyrstu ferð og sum tíðin gekk, so valdu aðrir umhvørvisfelagsskapir eisini at venda sær móti Føroyum.

Hetta gjørdi, at góði marknaðurin fyri svartkjaftafarsi í Vesturtýsklandi meira ella minni fór fyri bakka. Prísurin fór úr 14 krónum fyri kilo niður í átta krónur fyri kilo.

Tung ár

Komandi árinu vóru ógvuliga tung hjá felagnum og tað gekst illa at fáa raksturin at bera seg, men les meira um tað aðrastaðni her á síðunum.

Tað stóð nógv á, men í 1990 gleppur og fyri fyrstu ferð síðan Tróndur í Gøtu kom í flotan, er javnvág í rakstrinum.

Komandi árinu vóru sera góð – so góð at í 2002 var Finnur Fríði bygdur fyri 156 milljónir krónur og seinni nýggi Tróndur í Gøtu fyri á leið 260 milljónir krónur.

Síðani eru bæði Jupiter og Tummas T komin afturat og tey fyra skipini eru nú flotin hjá Varðanum.

Tankarnir í Gøtu gjørdust til handling og menn savnaðu meira enn átta milljónir krónur saman til eginpening til eitt nýtt skip